

# Lefel 01 Diploma mewn Astudiaethau Gwasanaethau Adeiladu (7201-01)

Ebrill 2021 Fersiwn 1.0

**Llawlyfr Cymwysterau**

# Cipolwg ar y cymhwyster

<b>Maes pwnc</b>	Diwydiant Gwasanaethau Adeiladu
<b>Rhif City &amp; Guilds</b>	7201-01
<b>Grŵp oedran wedi'i gymeradwyo</b>	14-16, 16+
<b>Gofynion mynediad</b>	Dim
<b>Asesu</b>	Aseiniad
<b>Deunyddiau cefnogi</b>	Llawlyfr Canolfan Llawlyfr Tasgau Ymgeiswyr Arweiniad i Aseswyr
<b>Cofrestru ac ardystio</b>	Gweler y Walled Garden /Catalog Ar-lein ar gyfer y dyddiadau olaf
<b>Rhif achredu Cymwysterau Cymru</b>	C00/4412/2

<b>Teitl a lefel</b>	<b>Rhif City &amp; Guilds</b>	<b>Rhif y cymhwyster</b>
Lefel 1 Diploma mewn Astudiaethau Gwasanaethau Adeiladu	7202-01	603/7485/8

<b>Fersiwn a dyddiad</b>	<b>Newid manylion</b>	<b>Adran</b>
1.0 Ebrill 2021	Dogfen wedi'i chreu	Amh

# Cynnwys

## Cipolwg ar y cymhwyster

<b>Cynnwys</b>	<b>3</b>
<b>1 Cyflwyniad</b>	<b>4</b>
Strwythur	5
Cyfanswm Amser y Cymhwyster	5
<b>2 Gofynion y ganolfan</b>	<b>6</b>
Cymeradwyaeth	6
Gofynion adnoddau	6
Gofynion mynediad dysgwyr	6
<b>3 Cyflwyno'r cymhwyster</b>	<b>7</b>
Asesiad cychwynnol ac ymsefydlu	7
Deunyddiau cefnogi	7
<b>4 Asesu</b>	<b>8</b>
Crynodeb o ddulliau asesu	8
Graddio	8
Strategaeth asesu	9
<b>5 Unedau</b>	<b>12</b>
Argaeledd unedau	12
Strwythur unedau	12
<b>Uned 101 Strwythur y Diwydiant Adeiladu</b>	<b>13</b>
Gwybodaeth gefnogol	17
<b>Uned 102 Arferion Gweithio Diogel Sylfaenol</b>	<b>18</b>
<b>Uned 103 Mesurau Amgylcheddol a Chynaliadwyedd mewn Anheddau domestig</b>	<b>23</b>
<b>Uned 104 Paratoi safle ar gyfer gweithio yn y diwydiant adeiladu</b>	
<b>Uned 105 Terfyniadau a gwifro gosodiadau trydanol</b>	<b>30</b>
Gwybodaeth gefnogol	33
<b>Uned 108 Draenio Uwch Daear</b>	<b>34</b>
Gwybodaeth gefnogol	37
<b>Uned 109 Peipiau Copr</b>	<b>38</b>
Gwybodaeth gefnogol	41
<b>Uned 110 Peipiau Pwysedd Plastig</b>	<b>42</b>
Gwybodaeth gefnogol	44
<b>Uned 112 Gosod, Trwsio a Chynnal Systemau Plymio</b>	<b>45</b>
<b>Atodiad 1 Cysylltiadau â chymwysterau eraill</b>	<b>48</b>
<b>Atodiad 2 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol</b>	<b>50</b>

# 1 Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn dweud wrthy ch beth sydd angen i chi ei wneud i gyflwyno'r cymhwyster:

Maes	Disgrifiad
Ar gyfer pwy mae'r cymhwyster?	Mae'r cymwysterau hwn ar gyfer dysgwyr sydd am ddysgu'r sgiliau a'r wybodaeth sylfaenol sy'n perthyn i waith plymio a thrydanol.
Beth mae'r cymhwyster yn ei gwmpasu?	Mae'r cymwysterau hyn yn caniatáu i ymgeiswyr ddysgu, datblygu ac ymarfer y sgiliau angenrheidiol ar gyfer cyflogaeth a/neu ddilyniant gyrfa mewn plymio, gwaith trydanol neu wasanaethau adeiladu.
Pa gyfleoedd sydd ar gyfer dilyniant?	Mae'n caniatáu i ddysgwyr fynd ymlaen i'r cymwysterau City & Guilds canlynol: <ul style="list-style-type: none"><li>• Lefel 2 NVQ Astudiaethau Plymio a Gwresogi (6189-11)</li><li>• Lefel 3 NVQ Diploma mewn Gwresogi Domestig (6189-41)</li><li>• Lefel 2 NVQ Diploma mewn Gosod a Chynnal Systemau Gwresogi Domestig (6189-21)</li><li>• Lefel 2 Diploma mewn Astudiaethau Plymio (6035-02)</li><li>• Lefel 3 Diploma mewn Astudiaethau Plymio (6035-03)</li><li>• Lefel 2 Tystysgrif Dechnegol mewn Plymio (8202-25)</li><li>• Lefel 2 Tystysgrif Dechnegol mewn Gosod Trydanol (8202-20)</li></ul>

## Strwythur

I gyflawni **Lefel 1 Diploma mewn Astudiaethau Gwasanaethau Adeiladu 7201-01** rhaid i ddysgwyr ennill 42 credyd o'r unedau gorfodol.

<b>Lefel 1 Diploma mewn Astudiaethau Gwasanaethau Adeiladu 7202-01)</b>				
<b>RhCU/URN</b>	<b>Rhif uned City &amp; Guilds</b>	<b>Teitl yr uned</b>	<b>Gwerth ODDA credyd au</b>	
T/505/1711	Uned 101	Strwythur y diwydiant adeiladu	4	37
A/505/1712	Uned 102	Arferion gweithio diogel sylfaenol	5	48
F/505/1713	Uned 103	Mesurau amgylcheddol a chynaliadwyedd mewn anheddau domestig	4	33
J/505/1714	Uned 104	Paratoi safle ar gyfer gweithio yn y diwydiant adeiladu	7	61
L/505/1715	Uned 105	Terfyniadau a gwifro gosodiadau trydanol	9	88
A/505/1726	Uned 108	Draenio uwch daear	3	28
F/505/1727	Uned 109	Peipiau Copr	5	47
J/505/1728	Uned 110	Peipiau pwysedd plastig	2	20
Y/505/1734	Uned 112	Gosod, trwsio a chynnal systemau plymio	3	26

## Cyfanswm Amser y Cymhwyster

Cyfanswm Amser y Cymhwyster (CAC) yw nifer yr oriau amcanol sy'n cynrychioli amcangyfrif o gyfanswm yr amser y gellid disgwyl yn rhesymol er mwyn i ddysgwyr gyflawni a dangos cyflawniad o lefel cyrhaeddiad angenrheidiol ar gyfer dyfarnu cymhwyster.

Mae CAC yn cynnwys y ddwy elfen ganlynol:

- Nifer yr oriau y mae sefydliad dyfarnu wedi eu neilltuo i gymhwyster Dysgu dan Arweiniad, ac

Amcangyfrif o nifer yr oriau y bydd Dysgwyr yn debygol yn rhesymol o'u treulio wrth baratoi, astudio neu unrhyw ffurf arall o gymryd rhan mewn addysg neu hyfforddiant, gan gynnwys asesu, sy'n digwydd fel y cyfarwyddir - ond yn wahanol i Ddysgu o dan Arweiniad, nid o dan Arweiniad neu Oruchwyliaeth Uniongyrchol - gan ddarlithydd, goruchwylwr, tiwtor neu ddarparwr addysgu neu hyfforddiant priodol, arall

<b>Teitl a lefel</b>	<b>ODDA</b>	<b>CAC</b>
Lefel 1 Diploma mewn Astudiaethau Gwasanaethau Adeiladu	388	420

## 2 Gofynion y ganolfan

### Cymeradwyaeth

Os yw eich canolfan wedi'i chymeradwyo i gynnig y cymhwyster 7202 gallwch wneud cais am gymeradwyaeth 7201 newydd gan ddefnyddio'r **ffurflen cymeradwyaeth garlam**, sydd ar wefan City & Guilds.

Dylai canolfannau ddefnyddio'r ffurflen llwybr carlam os:

- na fu unrhyw newidiadau i'r ffordd y caiff y cymwysterau eu cyflwyno, ac
- os ydynt yn bodloni'r holl feini prawf cymeradwyo yn nodiadau canllaw'r ffurflen llwybr carlam.

Mae cymeradwyaeth llwybr carlam ar gael am 12 mis o lansio'r cymhwyster. Ar ôl 12 mis, bydd rhaid i Ganolfan fynd trwy'r Broses Cymeradwyo Cymwysterau safonol. Mae'r ganolfan yn gyfrifol am wirio bod y gymeradwyaeth llwybr carlam yn dal mewn grym ar adeg gwneud cais.

Er mwyn cynnig y cymwysterau hyn, bydd angen i ganolfannau newydd ennill cymeradwyaeth canolfan a chymwysterau. Gweler *Llawlyfr Canolfannau City & Guilds* am wybodaeth bellach.

Dylai staff y ganolfan ymgyswrtio â strwythur, cynnwys a gofynion asesu'r cymwysterau cyn cynllunio rhaglen cwrs.

### Gofynion adnoddau

Staffio canolfannau

Rhaid i staff sy'n cyflwyno'r cymwysterau hyn allu dangos eu bod yn bodloni'r gofynion arbenigedd galwedigaethol canlynol. Dylent:

- fod yn gymwys yn alwedigaethol neu'n dechnegol wybodus yn y maes/meysydd y maent yn darparu hyfforddiant ar ei gyfer a/neu fod â phrofiad o ddarparu hyfforddiant. Rhaid i'r wybodaeth hon fod i'r un lefel â'r hyfforddiant sy'n cael ei ddarparu
- fod â phrofiad perthnasol diweddar yn y maes penodol y byddant yn ei asesu
- feddu ar brofiad credadwy o ddarparu hyfforddiant.

Gall staff y ganolfan ymgymryd â mwy nag un rôl, e.e. tiwtor ac asesydd neu wiriwr mewnol, ond ni allant wirio eu hasesiadau eu hunain yn fewnol.

### Gofynion mynediad dysgwyr

Nid yw City & Guilds yn gosod gofynion mynediad ar gyfer y cymwysterau hyn. Fodd bynnag, rhaid i ganolfannau sicrhau bod gan ymgeiswyr y potensial a'r cyfle i gyflawni'r cymwysterau yn llwyddiannus.

### Cyfyngiadau oedran

Ni all City & Guilds dderbyn unrhyw gofrestrïadau ar gyfer ymgeiswyr o dan 16 oed gan nad yw'r cymwysterau wedi'u cymeradwyo i rai o dan 16 oed.

### 3 Cyflwyno'r cymhwyster

#### Asesiad cychwynnol ac ymsefydlu

Dylid gwneud asesiad cychwynnol o bob ymgeisydd cyn dechrau eu rhaglen i nodi:

- a oes gan yr ymgeisydd unrhyw anghenion hyfforddi penodol,
- cymorth ac arweiniad y gallai fod eu hangen arnynt wrth weithio tuag at eu cymwysterau.
- unrhyw unedau y maent eisoes wedi'u cwblhau, neu gredyd y maent wedi'i gronni sy'n berthnasol i'r cymwysterau.
- y math a'r lefel briodol o gymhwyster.

Rydym yn argymhell bod canolfannau'n darparu rhaglen sefydlu fel bod yr ymgeisydd yn deall yn llawn ofynion y cymwysterau, eu cyfrifoldebau fel ymgeisydd, a chyfrifoldebau'r ganolfan. Gellir cofnodi'r wybodaeth hon ar gontract dysgu.

#### Deunyddiau cefnogi

Mae'r adnoddau canlynol ar gael ar gyfer y cymwysterau hyn:

Disgrifiad	Sut i gael mynediad
Ffurflen cymeradwyo llwybr carlam	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>
Llawlyfr tasgau ymarferol	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>

#### Dogfennau cofnodi

Gall ymgeiswyr a chanolfannau benderfynu defnyddio dull papur neu electronig o gofnodi tystiolaeth.

Mae City & Guilds yn cymeradwyo sawl system ePortffolio, gan gynnwys ein **Cynorthwy-ydd Dysgu – Learning Assistant** ein hunain, offeryn ar-lein hawdd ei ddefnyddio a diogel i gefnogi a dangos tystiolaeth o gynnydd dysgwyr tuag at ennill cymwysterau. Mae rhagor o fanylion ar gael yn: [www.cityandguilds.com/eportfolios](http://www.cityandguilds.com/eportfolios).

Mae City & Guilds wedi datblygu cyfres o *Ffurflenni cofnodi* gan gynnwys enghreifftiau o ffurflenni wedi'u cwblhau, i ganolfannau newydd a phresennol eu defnyddio fel y bo'n briodol. Mae *ffurflenni cofnodi* ar gael ar wefan City & Guilds.

Er y disgwylir i ganolfannau newydd ddefnyddio'r ffurflenni hyn, gall canolfannau ddyfeisio neu addasu ffurflenni amgen, y mae'n rhaid i'r gwiriwr allanol eu cymeradwyo i'w defnyddio, cyn iddynt gael eu defnyddio gan ymgeiswyr ac aseswyr yn y ganolfan. Mae fersiynau y gellir eu diwygio (MS Word) o'r ffurflenni ar gael ar wefan City & Guilds.

## 4 Aseu

### Crynodeb o ddulliau aseu

Rhaid i ymgeiswyr:

- gwblhau yn llwyddiannus un aseiniad ar gyfer pob uned orfodol.

Mae City & Guilds wedi ysgrifennu'r aseuadau canlynol i'w defnyddio gyda'r cymhwyster hwn:

- 7202-101
- 7202-102
- 7202-103
- 7202-104
- 7202-105
- 7202-108
- 7202-109
- 7202-110
- 7202-112

### Graddio

Mae'r cymhwyster hwn a phob un o'i unedau perthynol wedi'u graddio fel llwyddo neu fethu.

D.S. Mae rhai o'r aseiniadau yn y pecyn aseu wedi'u graddio fel llwyddo, teilyngdod neu ragoriaeth. Mae'r graddio hwn ar gyfer defnydd y ganolfan yn unig. Nid oes gan raddau a enillir am yr aseiniadau ar gyfer yr unedau unrhyw ddylanwad ar ganlyniad gradd derfynol y dysgwr, a fydd naill ai'n llwyddo neu'n fethu.



## Strategaeth asesu

Mathau asesu			
Uned	Teitl	Dull asesu	Ble i gael deunyddiau asesu
101	Strwythur y diwydiant adeiladu	<p>Aseiniad 7202-101</p> <p>Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r wybodaeth yn yr uned.</p> <p>Caiff ei osod gan City &amp; Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City &amp; Guilds.</p>	<p>www.cityandguilds.com</p>
102	Arferion gweithio diogel sylfaenol	<p>Aseiniad 7202-102</p> <p>Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned.</p> <p>Caiff ei osod gan City &amp; Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City &amp; Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.</p>	<p>www.cityandguilds.com</p>
103	Mesurau amgylcheddol a chynaliadwyedd mewn anheddau domestig	<p>Aseiniad 7202-103</p> <p>Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r wybodaeth yn yr uned.</p> <p>Caiff ei osod gan City &amp; Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City &amp; Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.</p>	<p>www.cityandguilds.com</p>
104	Paratoi safle ar gyfer gweithio yn y diwydiant adeiladu	<p>Aseiniad 7202-104</p> <p>Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned.</p> <p>Caiff ei osod gan City &amp; Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City &amp; Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.</p>	<p>www.cityandguilds.com</p>

Uned	Teitl	Dull asesu	Ble i gael deunyddiau asesu
105	Terfyniadau a gwifro gosodiadau trydanol	Aseiniad 7202-105 Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned. Caiff ei osod gan City & Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City & Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>
108	Draenio uwch daear	Aseiniad 7202-108 Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned. Caiff ei osod gan City & Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City & Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>
109	Peipiau Copr	Aseiniad 7202-109 Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned. Caiff ei osod gan City & Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City & Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>
110	Peipiau pwysedd plastig	Aseiniad 7202-110 Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned. Caiff ei osod gan City & Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/ asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City & Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>
112	Gosod, trwsio a chynnal systemau plymio	Aseiniad 7202-112 Mae'r aseiniad hwn yn cwmpasu'r sgiliau a'r wybodaeth yn yr uned. Caiff ei osod gan City & Guilds, ei gyflwyno a'i farcio gan y tiwtor/asesydd, a chaiff ei ansawdd ei sicrhau'n allanol gan City & Guilds i wneud yn siŵr ei fod wedi'i gynnal yn iawn.	<a href="http://www.cityandguilds.com">www.cityandguilds.com</a>

## **Cyfyngiadau amser**

Rhaid gweithredu'r canlynol yn yr asesiad o'r cymhwyster hwn:

- Rhaid i ymgeiswyr gwblhau eu hasesiad o fewn chwe mis
- Ni ddylai aseiniadau gymryd mwy nag 8 awr. Os ydynt, dylai canolfannau ystyried pam mae hyn, a sicrhau nad ydynt yn ceisio casglu gormod o dystiolaeth.

## **Cydnabod dysgu blaenorol (CDB)**

Mae cydnabod dysgu blaenorol yn golygu defnyddio profiad neu gymwysterau blaenorol unigolyn sydd eisoes wedi'u cyflawni i gyfrannu at gymhwyster newydd.

Caniateir CDB ac nid yw'n benodol i'r sector.

## 5 Unedau

### Argaeledd unedau

Mae pob un o'r naw uned orfodol ar gael yn yr adran hon o'r llawlyfr.

### Strwythur unedau

Mae gan bob un o'r unedau hyn y canlynol:

- Cyfeirnod City & Guilds
- Rhif cyfeirnod uned (RhCU/URN)
- teitl
- lefel
- gwerth credydau
- oriau dysgu dan arweiniad
- nod yr uned
- gwybodaeth am asesu
- canlyniadau dysgu sy'n cynnwys nifer o feini prawf asesu
- nodiadau ar gyfer arweiniad.

# Uned 101 Strwythur y diwydiant adeiladu

<b>RHAU:</b>	T/505/1711
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	4
<b>ODDA:</b>	37
<b>Nod:</b>	Mae'r uned hon wedi'i chynllunio i roi i ddysgwyr ddealltwriaeth eang o strwythur y diwydiant adeiladu. Byddant yn gwybod am wahanol sefydliadau, cyrff diwydiannol a hawliau cyflogaeth a chyfrifoldebau yn y diwydiant.

**Math asesiad** Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. gwybod rolau'r gwahanol fasnachau yn y diwydiant adeiladu.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 nodi'r **masnachau allweddol** yn y diwydiant adeiladu
- 1.2 nodi'r gwahanol **swyddi** cyffredin i bob masnach
- 1.3 nodi **perygion** cyffredin cysylltiedig â phob masnach.

---

## Cwmpas

### Masnachau allwedd

Trydanwr, plymer, saer, briciwr, plastrwr.

### Swyddi

#### Trydanwr

Gwifro goleuadau, gwifro cyflenwad pŵer, cynnal a chadw.

#### Plymer

Cyflenwad dŵr poeth ac oer, gwres canolog, gosod ystafell ymolchi, carthffosiaeth a draenio.

#### Saer

Crogi drysau, gosod ffenestri, gosod to pren.

#### Briciwr

Gosod briciau, gwaith maen, gosod blociau concrit.

#### Plastrwr

Plastro, leinin sych.

### Peryglon

Sioc drydanol, llosgiadau, archollion a chrafiadau, anadlu llwch gweithio ar uchder, codi a chario, toddyddion, anweddau, asbestos, sŵn, eithafion tymheredd, llithro, baglu a syrthio.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

- gwybod gwahanol fathau o sefydliad a rolau swydd yn y diwydiant adeiladu

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- nodi gwahanol **fathau o sefydliad** o fewn y diwydiant adeiladu
- nodi sefydliadau **plymio** arbenigol
- nodi sefydliadau **trydanol** arbenigol
- nodi **rolau** swydd yn y diwydiant adeiladu.

---

## Cwmpas

### Mathau o sefydliad

Bach, canolig, mawr, cwmnïau a gwasanaethau arbenigol, unig fasnachwyr, is-gontractwyr.

### Plymio

Plymer domestig, peirianwyr gwresogi, plymwyr diwydiannol, arbenigwr draenio, peiriannydd cynnal a chadw.

### Trydanol

Trydanwyr domestig, trydanwyr masnachol diwydiannol, trydanwyr cynnal a chadw, peiriannydd larwm.

### Rolau

Pensaer, peiriannydd strwythurol, clerch y gwaith, amcangyfrifydd, prynwr, rheolwr safle.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

- gwybod am y cyrff diwydiannol yn y diwydiannau plymio a thrydanol.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- nodi'r **cyrff diwydiannol** yn y diwydiannau plymio a thrydanol.
- nodi cyfrifoldebau allweddol y cyrff diwydiannol
  - Cyd-Fwrdd Diwydiant (JIB)
  - Awdurdod Dŵr (AD / WA)
  - Sefydliad Technoleg Beirianegol (IET)
  - Cymdeithas Contractwyr Trydanol (ECA)
  - Cymdeithas Contractwyr Plymio a Gwresogi (APHC)
  - Awdurdod lleol.

---

## Cwmpas

### Cyrff diwydiannol

Cyd-Fwrdd Diwydiant (JIB), Awdurdod Dŵr (AD / WA), Sefydliad Technoleg Beirianegol (IET), Cymdeithas Contractwyr Trydanol (ECA), Cymdeithas Contractwyr Plymio a Gwresogi (APHC)

### Cyfrifoldebau

#### JIB

---

Graddau, cyflogau, lwfansau, manteision, cyngor cyflogaeth, cytundebau diwydiannol.

### **Awdurdod Dŵr**

Adnoddau a defnydd dŵr, ansawdd y gwasanaeth, seilwaith, cyflenwad dŵr a glanweithdra.

### **IET**

Safoni rheoliadau rhyngwladol, rheoliadau gwifro.

### **ECA**

Gwasanaethau cefnogi i gontractwyr, adeiladu diwydiant cynaliadwy, i wella proffil y diwydiant.

### **APHC**

Cefnogaeth i gontractwyr, annog hyfforddiant, gwybodaeth a chyngor proffesiynol.

### **Awdurdod lleol**

Rheoliadau adeiladau.

---

## **Canlyniad dysgu**

Bydd y dysgwr yn:

ee. gwybod hawliau cyflogaeth sylfaenol a chyfrifoldebau yn y diwydiant adeiladu.

## **Meini prawf asesu**

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 nodi **hawliau cyflogaeth** sy'n bodoli yn y diwydiant adeiladu
- 4.2 nodi ffurfiau o **wahaniaethu**
- 4.3 nodi **ffynonellau gwybodaeth** cyfraith cyflogaeth.

---

## **Cwmpas**

### **Hawliau cyflogaeth**

Contractau, hawl absenoldeb â thâl, terfynu cyflogaeth, isafswm cyflog, tâl salwch, absenoldeb mamolaeth/ tadolaeth, oriau gwaith.

### **Gwahaniaethu**

Rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, oedran, hil, anabledd, crefydd.

### **Ffynonellau gwybodaeth**

Direct gov. Gwasanaeth Cynghori, Cymodi a Chyflafareddu (ACAS).

---

## **Canlyniad dysgu**

Bydd y dysgwr yn:

5. gwybod cyfleoedd gyrfa yn y diwydiant adeiladu.

## **Meini prawf asesu**

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.4 nodi **gofynion allweddol** i ddod yn fasnachwr cymwys
- 4.5 nodi **llwybrau dilyniant** gyrfa.

---

## **Cwmpas**

### **Gofynion allweddol**

Cynllun Ardystio Diogelwch Adeiladu (CSCS), cymhwyster masnach perthnasol, profiad masnach berthnasol ar safle.

**Llwybrau dilyniant**

Prentis, person masnach cymwys, goruchwyliwr, rheolwr, cyfarwyddwr.



# Uned 101 Strwythur y diwydiant adeiladu

## Gwybodaeth gefnogol

Mae'n annhebygol y bydd gan ddysgwyr sy'n ymgymryd â'r uned hon unrhyw brofiad blaenorol o'r Diwydiant adeiladu a gall fod ganddynt brofiad gwaith cyfyngedig hefyd, felly, dylid mynd at gyflwyno'r uned hon o lefel sylfaenol iawn.

Mae'n bwysig hefyd y dylid canolbwyntio ar sgiliau gweithle yn y diwydiant adeiladu.

Lle bynnag y bo modd, dylai canolfannau fabwysiadu ymagwedd ymarferol a gweithgar tuag at ddysgu a gellid cyflwyno'r uned mewn fformat rhyngweithiol sy'n cynnwys yr ymgeiswyr mewn ystod lawn o gyfleoedd dysgu amrywiol

Wrth gyflawni ac asesu'r canlyniadau, dylid ei gwneud yn glir i ymgeiswyr fod sgiliau da yn y gweithle yn hanfodol i lwyddiant ariannol busnes a bod gallu dangos sgiliau o'r fath yn hanfodol i ragolygon cyflogaeth yr ymgeisydd yn y diwydiant adeiladu yn y dyfodol.

# Uned 102 Arferion gweithio diogel sylfaenol

<b>RHAU:</b>	A/505/1712
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	5
<b>ODDA:</b>	48
<b>Nod:</b>	Mae'r uned hon yn darparu dysgu yn y wybodaeth hanfodol am swyddi iechyd a diogelwch sydd ei hangen i baratoi dysgwr i weithio'n ddiogel yn y diwydiannau gosodiadau Plymio a Thrydanol. Mae'r wybodaeth a gwmpesir yn ymwneud â gwaith a wneir mewn amgylchedd adeiladu. Mae'r uned hefyd yn darparu dysgu wrth gymhwyso ystod ymarferol o ofynion iechyd a diogelwch allweddol o dan amodau efelychiannol.
<b>Math asesiad</b>	Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. gwybod am ddeddfwriaeth iechyd a diogelwch sy'n berthnasol i'r diwydiannau plymio a gosod trydanol.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 nodi **nodau** allweddol deddfwriaeth iechyd a diogelwch cyffredinol
- 1.2 rhestru cyfrifoldebau **cyflogwyr** a **chynrychiolwyr cyflogwyr** o dan ddeddfwriaeth iechyd a diogelwch
- 1.3 rhestru cyfrifoldebau **cyflogeion** o dan ddeddfwriaeth iechyd a diogelwch cyffredinol.

---

## Cwmpas

### Nodau

Iechyd, diogelwch, a lles pobl yn y gwaith, diogelu pobl eraill rhag niwed.

### Cyflogwyr/cynrychiolwyr cyflogwyr

Creu amgylchedd gweithio diogel, darparu PPE, hyfforddiant, diogelwch a lles cyflogeion.

### Cyflogeion

Cymryd gofal rhesymol, cydweithio â chyflogwyr, rhoi gwybod am beryglon.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod am ffyrdd o reoli manau gwaith peryglus.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod **arwyddion cyffredin** sy'n cael eu defnyddio yn y diwydiant adeiladu
  - 2.2 adnabod **sefyllfaoedd peryglus** sy'n digwydd yn ystod gweithgareddau gwaith
  - 2.3 adnabod **ffyrdd o atal damweiniau** rhag digwydd yn ystod gweithgareddau gwaith
- 

## Cwmpas

### Arwyddion cyffredin

Arwyddion, hysbysiadau diogelwch, arwyddion gorfodol, arwyddion gwahardd, arwyddion gwybodaeth, sylweddau peryglus.

### Sefyllfaoedd peryglus

Agor tyllau a ffosydd, arwynebau gwlyb, peryglon baglu, gweithio uwchben, man gweithio cyfyngedig, gweithio ar uchder.

### Ffyrdd o atal damweiniau

Dilyn gweithdrefn, rhoi gwybod am beryglon, bod yn effro, defnyddio PPE cywir, darllen a dilyn arwyddion diogelwch, hyfforddiant, cyfnod sefydlu.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod sut i adnabod ac ymateb i beryglon sy'n cael eu cyflwyno gan asbestos yn y gweithle.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 nodi **peryglon i iechyd** sy'n cael eu cynnig gan asbestos
  - 3.2 nodi **sefyllfaoedd** lle mae asbestos i'w gael yn gyffredin yn y gweithle
  - 3.3 nodi pa **gamau** i'w cymryd os gwelir defnyddiau sy'n cynnwys asbestos yn y gweithle.
- 

## Cwmpas

### Peryglon i iechyd

Canser ysgyfaint, asbestosis, mesothelioma, gall fod yn angheuol, gall gymryd 20 mlynedd i salwch ddatblygu ar ôl dod i gysylltiad.

### Sefyllfaoedd

Defnydd ynysu o fewn adeiladwaith yr adeilad, defnyddiau llen ar gyfer toeon, lloriau a waliau, defnyddiau gorchuddio, e.e. Artex, defnyddiau sment asbestos ar gyfer cafau, ffliwiau, defnyddiau gwrthsefyll gwres, gasgedi.

### Camau gweithredu

Atal gwaith, rhoi gwybod i oruchwyliwr.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gwybod mesurau amddiffyniad personol diogel.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

---

4.1 nodi eitemau allweddol **Offer Diogelu Personol (PPE)**.

4.2 nodi **pwrpas** eitemau allweddol o PPE.

---

## Cwmpas

### Offer Diogelu Personol (PPE)

Dillad amddiffynnol, gwisg gweledd uchel, amddiffyniad llygaid, menig, helmed ddiogelwch, esgidiau diogelwch, amddiffyniad clyw, mwgwd llwch/anadlydd.

### Pwrpas

#### Dillad amddiffynnol

Gwarchod rhag olewau a saim.

#### Gwisg gweledd uchel

Gellir ei gweld yn glir o gwmpas y safle.

#### Amddiffyniad llygaid

Gwarchod rhag llwch a baw.

#### Menig

Gwarchod rhag defnyddiau poeth, offer/teclynnau miniog.

#### Helmed ddiogelwch

Gwarchod rhag pethau'n syrthio a tharo.

#### Esgidiau diogelwch

Gwarchod rhag pethau trwm yn cwmpo, offer a hoelion ar draed.

#### Amddiffyniad clyw

Gwarchod rhag sŵn.

#### Mwgwd llwch/anadlydd

Gwarchod rhag anadlu llwch a mygdarth.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu defnyddio technegau trafod â llaw.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

5.1 trafod eitemau trwm a swmpus â llaw

a. yn unigol

b. fel tîm

c. gan ddefnyddio offer codi mecanyddol

5.2 nodi'r **gweithdrefnau** ar gyfer trafod eitemau trwm a swmpus â llaw.

---

## Cwmpas

### Gweithdrefnau

Asesiad o lwyth diogel y mae person yn gallu'i godi, defnyddio techneg godi ginetig ddiogel, defnyddio cymhorthion codi mecanyddol syml - troli sach.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. gwybod sut i ymateb i ddamweiniau ac argyfyngau.

---

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 6.1 nodi'r **camau** y dylid eu cymryd pan fydd damwain neu **argyfwng** wedi'i ganfod.
  - 6.2 amlinellu'r **gofynion** am gymorth cyntaf yn y gweithle
  - 6.3 amlinellu'r **gweithdrefnau** ar gyfer delio ag anafiadau cyffredin fel archollion, llosgiadau bach, pethau yn y llygad
  - 6.4 nodi'r **gweithdrefnau** ar gyfer rhoi gwybod am ddamwain yn y gwaith.
- 

## Cwmpas

### Camau

Seinio'r larwm, dilyn cyfarwyddiadau cryno am gysylltu â'r gwasanaethau brys, gweithdrefnau gwacáu brys.

### Argyfwng

Gollyngiad nwy, tân, adeiladau'n chwalu, trydanladdiad.

### Gofynion

Blwch cymorth cyntaf, person cymorth cyntaf (person penodedig).

### Gweithdrefnau

#### Archollion

Glanhau a diogelu.

#### Llosgiadau mân

Rhedeg dan ddŵr oer.

#### Pethau yn y llygad

Gorsaf golchi llygaid.

### Gweithdrefnau

Rhoi gwybod i'r goruchwyliwr/asiant safle, cwblhau manylion mewn llyfr damweiniau, datganiad tyst.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

7. gallu defnyddio offer mynediad yn ddiogel.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 7.1 Rhestru tair sefyllfa lle gall fod yn angenrheidiol gweithio ar uchder
  - 7.2 nodi'r mathau canlynol o offer mynediad:
    - a. grisiau camu
    - b. ysgolion
    - c. llwyfannau gwaith esgynnol symudol
  - 7.3 rhestru **gwiriadau diogelwch** angenrheidiol ar yr offer mynediad canlynol cyn eu defnyddio:
    - a. grisiau camu
    - b. ysgolion
    - c. llwyfannau gwaith esgynnol symudol
  - 7.4 cynnal gwiriadau diogelwch a defnyddio'r cyfarpar mynediad canlynol:
    - a. grisiau camu
    - b. ysgolion.
-

---

## Cwmpas

### Gwiriadau diogelwch

#### Grisiau camu

Colfachau, rhaffau, wedi'i ffitio ar dir gwastad, maint ac uchder digonol, gwirio'r camau.

#### Ysgolion

Camau, ffyn, craciau, glân, tagiau diogelwch.

#### Llwyfannau gwaith esgynnol symudol

Canllawiau, olwynion cloi, gweithio ar estyll llwyfan, cydrannau wedi'u cydosod, tagiau/hawl diogelwch, grisiau mynediad, estyll cicio. Glanhau a diogelu.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

8. gwybod sut i ddelio â thanau yn y gweithle.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

8.1 nodi elfennau'r triongl tân

8.2 nodi gwahanol **gategorïau** tân

8.3 nodi sut i **rwystro tanau rhag digwydd**

8.4 nodi'r **dull** o ymladd tanau bach, lleol sy'n gallu digwydd yn y gweithle.

---

## Cwmpas

### Categorïau

A solidau, B hylif fflamadwy, C nwyon fflamadwy, CH metelau, D cyfarpar trydanol.

### Atal tanau rhag digwydd

Cadw tŷ'n dda, storio deunydd fflamadwy, symud defnyddiau gwastraff.

### Dull

Gwybod pryd i osgoi delio â thanau, mathau o ddiffoddwr tân, detholiad o ddiffoddwr tân yn ôl math o dân, dull defnyddio.

<b>RHAU:</b>	F/505/1713
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	4
<b>ODDA:</b>	33
<b>Nod:</b>	Mae'r uned hon yn cwmpasu ystod o fesurau sylfaenol sy'n gysylltiedig â diogelu'r amgylchedd. Mae'n cynnwys mathau o ynni, defnyddio ffynonellau ynni ac arferion gwaith da o fewn yr amgylchedd domestig.

**Math asesiad** Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. gwybod y dulliau o warchod a lleihau gwastraff dŵr a thrydan mewn anheddau domestig.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 nodi pwysigrwydd cadwraeth dŵr a thrydan mewn anheddau domestig
- 1.2 rhestru'r **dulliau** ar gyfer lleihau gwastraff dŵr
- 1.3 rhestru'r **dulliau** ar gyfer lleihau gwastraff trydan.

---

## Cwmpas

### Dulliau

Falfiau lleihau llif, tapiau chwistrellu, fflysio tŷ bach cyfaint isel, cynnal a chadw cyson ffitiadau a falfiau fflôt, hyrwyddo ymwybyddiaeth defnyddwyr.

### Dulliau

Goleuo effeithlon o ran ynni, troi offer o segur i i ffwrdd, offer effeithlon o ran ynni, ffyrnau/peiriannau golchi gradd 'A' .

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod y defnydd o ffynonellau ynni sy'n cael eu defnyddio mewn anheddau domestig.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 amlinellu **mathau ynni** sy'n cael eu defnyddio mewn anheddau domestig
  - 2.2 nodi pwysigrwydd lleihau allyriadau carbon o adeiladau
  - 2.3 nodi **dulliau lleihau allyriadau carbon** o adeiladau
  - 2.4 amlinellu egwyddorion gweithredu sylfaenol **gosodiadau** gan ddefnyddio ffynonellau amgylcheddol
  - 2.5 rhestru **sefydliadau** allweddol sy'n darparu cyngor ac arweiniad ar arbed ynni a thechnegau cadwraeth
- 

## Cwmpas

### Mathau o ynni

#### Carbon uchel

Nwy naturiol /LPG, olewau tanwydd (glo/mawn), trydan (o ffynonellau anadnewyddadwy).

#### Carbon isel

Thermol solar, tanwydd solidau (biomas), pypmiau gwres, gwres a phŵer cyfunol (CHP).

#### Carbon sero

Trydan-gwynt, trydan-llanw, hydrodrydan, ffotofoltaig solar.

### Dulliau o leihau allyriadau carbon

Controlau system (thermostatig), gwell ynysu, goleuadau ynni isel, gwydro dwbwl, atal drafft, teclynnau gradd A.

### Gosodiadau

Thermol solar, ffotofoltaig, biomas, pypmiau gwres, tyrbinau gwynt.

### Sefydliadau

Ymddiriedolaeth Arbed Ynni, Ymddiriedolaeth Carbon.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod arferion gweithio sy'n gallu arbed ynni a lleihau gwastraff.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 amlinellu **arferion gweithio** sy'n gallu cael eu defnyddio i arbed ynni a gwarchod yr amgylchedd
  - 3.2 nodi **dulliau** o leihau gwastraff defnyddiau.
- 

## Cwmpas

### Arferion gweithio

Caffael defnyddiau yn lleol, lleihau costau cludiant, defnyddio offer ynni isel lle mae'n bosibl, defnyddio casglu dŵr glaw/ailgylchu dŵr llwyd, defnyddio ffynonellau adnewyddadwy.

### Dulliau

Dilyn arferion cadw tŷ da e.e. cadw'r safle'n daclus i leihau colli defnyddiau a gwastraff, mesur, torri ac ongli peipiau a rhediadau cebl/prif gyflenwad yn gywir, ailddefnyddio torion o beipiau/cebl.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

---



4. gwybod sut i waredu gwastraff a defnyddiau'n ddiogel ac yn effeithlon. .

### **Meini prawf asesu**

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 nodi sut i **waredu defnyddiau gwastraff** yn ddiogel
- 4.2 rhestru **mathau o fetelau** y mae modd eu hailgylchu
- 4.3 nodi rheoliadau cyfredol ar waredu gwastraff
- 4.4 nodi **gwastraff, peryglus di-berygl** ac **anadweithiol**
- 4.5 nodi'r **offer** y mae'n rhaid eu gwaredu o dan reoliadau Offer Electronig a Thrydanol Gwastraff (WEEE).

---

### **Cwmpas**

#### **Gwaredu defnyddiau gwastraff**

Gwaredu gwastraff â thrwydded, trwydded cludo gwastraff, ailgylchu.

#### **Mathau metelau**

Tiwb copr, pres, dur carbon isel, cebl copr, cwndid, prif gyflenwad dur galfanedig.

#### **Mathau o wastraff**

##### **Peryglus**

Asbestos, plwm, offer trydanol gwastraff, toddyddion.

##### **Di-berygl**

Pren, papur/cardfwrdd, gludion/paent dŵr, metel sgrap (heblaw plwm).

##### **Anadweithiol**

Brics, gwydr, cerameg/teils, tywod a graean.

##### **Offer**

Moduron, offer rheoli, lampiau, byrddau cylched printiedig, driliau.

<b>RHAU:</b>	J/505/1714
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	7
<b>ODDA:</b>	61
<b>Nod:</b>	Mae'r uned hon wedi'i chynllunio i roi dealltwriaeth sylfaenol i ddysgwyr o'r gwaith o baratoi'r safle ar gyfer anheddau newydd a phresennol. Bydd dysgwyr yn edrych ar offer a gosodiadau sy'n cael eu defnyddio yn y broses osod ac yn deall y risgiau iechyd a diogelwch gweithredol sy'n gysylltiedig â gweithio ar adeiladau newydd ac eiddo sy'n bodoli eisoes.
<b>Math asesiad</b>	Aseiniad

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. adnabod offer llaw cyffredin sy'n cael eu defnyddio wrth baratoi safle.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod **offer llaw** allweddol a'u defnydd
- 1.2 adnabod **beiau** cyffredin i'w cael ar offer llaw.
- 1.3 nodi **gofynion cynnal a chadw** ar gyfer offer llaw
- 1.4 gwybod y **gweithdrefnau diogelwch** priodol wrth ddefnyddio offer llaw.

## Cwmpas

### Offer llaw

Morthwyl lwmp, Morthwyl crafanc, Lefel wirod, tâp mesur, sbaner addasadwy, cŷn pren, cŷn dur, cŷn bras, tyrnsgriw pen gwastad, tyrnsgriw pen croes, llif dwll clo, llif pren, haclif fach, haclif.

### Beiau

Pen madarch, pennau rhydd, di-fin, wedi'u niweidio.

### Gofynion cynnal a chadw

Pwyntiau wedi'u hogi, gwneud offer yn ddiogel/symud o ddefnydd, rhoi llafnau newydd.

### Gweithdrefnau diogelwch

Dilyn asesiad risg, dewis PPE priodol.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

- gwybod pa offer pŵer sy'n cael eu defnyddio wrth baratoi safle.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- adnabod **offer pŵer** a'u defnydd
- adnabod **beiau** sydd i'w cael ar offer pŵer
- adnabod offer pŵer ar gyfer drilio a thorri
- disgrifio **arferion gweithio diogel** perthnasol wrth ddefnyddio offer pŵer
- rhestru **gwiriadau diogelwch** cynnal a chadw angenrheidiol ar gyfer offer pŵer
- rhestru **peryglon trydanol cyffredin** wrth weithio gydag offer trydanol.

---

## Cwmpas

### Offer pŵer

Herclif, dril prif gyflenwad, 110-folt, offer pŵer batri, llif gron, crafant SDS

### Beiau

Plygiau wedi'u niweidio, lîd wedi'i niweidio, rhannau diogelwch ar goll, label P.A.T. hen.

### Arferion gweithio diogel

Dewis offer priodol ar gyfer tasg, dilyn asesiad risg, dilyn cyfarwyddiadau gwneuthurwr, defnyddio PPE priodol, cynnal archwiliad gweledol.

### Gwiriadau diogelwch

Prawf Offer Cludadwy Cyfredol (PAT), cebl, plwg, ffiws, Dyfais Cerrynt Gweddilliol (RCD), casin wedi'i niweidio.

### Peryglon trydanol cyffredin

Cyfarpar trydanol â nam, arwyddion o geblau trydanol wedi'u treulio neu eu niweidio, system gwifro caled offer pŵer ac eiddo, ceblau'n llusgo, manau gwaith llaith/gwlyb.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

- gwybod am osodiadau a chydrannau sy'n cael eu defnyddio yn y broses osod.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- adnabod mathau o **ebill dril**
- adnabod mathau o **bennau sgriw**
- adnabod mathau o **osodiadau**
- nodi'r **rhesymau** dros ddefnyddio sgriwiau mewn gwahanol sefyllfaoedd
- disgrifio pa **osodiadau** i'w defnyddio ar wahanol **arwynebau**.

---

## Cwmpas

### Ebill dril

Gwaith maen, driliau craidd blaen diemwnt, llifiau twll, ebill tyllu pren, dur.

## Pennau sgriw

Rhych, phillips, pozidrive, pen crwn, gwrthsodd.

## Gosodiadau (AC3.3 & 3.5)

Sgriwiau pren pres, sgriwiau blaen crwn, sgriwiau hunandapio, sgriwiau pren gwrthsodd, sgriwiau drych, gosodiadau plastrfwrdd, hoelion, plygiau wal plastig.

## Rhesymau

Priodweddau cyrydol, cost, gwahanol gymwysiadau.

## Arwynebau

Wal solet/bric, pren, teils, plastrfwrdd.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gwybod technegau paratoi safle ar gyfer systemau gosod.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 nodi pwrpas **gwybodaeth** sy'n cael ei defnyddio ar gyfer gwaith paratoadol
  - 4.2 nodi'r **broses osod** ar gyfer adeilad newydd
  - 4.3 nodi'r broses osod wrth wneud gwaith ar annedd/eiddo sy'n bodoli
  - 4.4 adnabod gwahanol **ddefnyddiau llawr**
  - 4.5 disgrifio prosesau ar gyfer **codi arwynebau llawr pren**
  - 4.6 nodi **risgiau** sy'n cael eu hwynebu wrth weithio mewn annedd
  - 4.7 nodi **rheoliadau** sy'n cwmpasu torri tyllau a rhicio trawstiau pren.
- 

## Cwmpas

### Gwybodaeth

Cyfarwyddiadau gwneuthurwr, manyleb tasg, cynlluniau/lluniadau, amserlen waith.

### Proses osod

Gofynion gosod 1<sup>af</sup>, 2<sup>il</sup> dasgau gosod.

### Defnyddiau llawr

Estyll llawr pren, bwrdd sglodion, carpedi, gorchuddion llawr finyl, llawr laminad.

### Codi llawr pren

Technegau sy'n cael eu defnyddio i godi estyll llawr/bwrdd sglodion, ffitio estyll i lawr, offer sy'n cael eu defnyddio.

### Risgiau

Drilio i mewn i beipiau a cheblau sy'n bodoli, llawr agored, gweithio mewn gofod llofft.

### Rheoliadau

Rheoliad adeiladu A, dyfnder mwyaf rhic, maint mwyaf tyllau.

---

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gwybod sut i gyfathrebu'n effeithiol gyda chwsmeriaid a masnachau eraill.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 disgrifio sut i gynnal **cysylltiadau da â chwsmeriaid**.
- 5.2 disgrifio sut i gynnal **perthynas weithio dda gyda masnachau eraill**.

---

## Cwmpas

### Cysylltiadau â chwsmeriaid

Gwarchod eiddo cwsmer, gwirio am niwed cyn gosod, defnyddio iaith ac ymddygiad priodol, cod gwisg, cyfleu gwybodaeth, cadw amser.

### Cysylltiadau â masnachau eraill

Dulliau cyfathrebu, defnyddio rhaglenni gwaith, cyfarfodydd safle, datrys anghydfod.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. gallu gweithredu technegau wrth dorri, drilio a gosod.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 6.1 gweithredu **offer pŵer** yn ddiogel
- 6.2 **marcio** gosodiadau
- 6.3 **dewis** gosodiadau priodol
- 6.4 **cysylltu gosodiadau** ar wahanol arwynebau.

---

## Cwmpas

### Offer pŵer

Dril, herclif.

### Marc

Lefel, mesur.

### Dewis

Sgriwiau, plygiau wal, gosod plastrfwrdd.

### Cysylltu gosodiadau

Brics/blociau, arwynebau pren, plastrfwrdd.

<b>RHAU:</b>	L/505/1715
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	9
<b>ODDA:</b>	88
<b>Nod:</b>	Mae'r uned hon yn darparu dysgu mewn tasgau trydanol sylfaenol. Bydd gan y dysgwr y sgiliau a'r wybodaeth i derfynu gwifrau trydanol.

**Math asesiad** Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. gallu dilyn arferion iechyd a diogelwch.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 defnyddio **Offer Diogelu Personol (PPE)** ar gyfer cymwysiadau ymarferol trydanol
- 1.2 dilyn arferion iechyd a diogelwch perthnasol
- 1.3 nodi a rhoi gwybod am unrhyw beryglon gweithdy posibl

---

## Cwmpas

### Offer Diogelu Personol

Hetiau caled, bŵts, troswisg, gogls, menig, gwarchodwyr clustiau.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. gallu defnyddio offer a chyfarpar ar gyfer gwifro a therfyniadau.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod **offer a chyfarpar** sy'n cael eu defnyddio ar gyfer gwifro a therfyniadau
- 2.2 nodi **dulliau** o gynnal offer a chyfarpar
- 2.3 defnyddio'r offer a'r cyfarpar canlynol yn ddiogel:
  - a. gefeiliau
  - b. tyrnsgriwiau (pen croes, pen rych a therfynell)
  - c. stripiwr gwifrau
  - ch. mesurydd Ohm gwrthiant isel

- d. mesurydd gwrthiant ynysu
- dd. tâp mesur
- e. lefel wirod
- f. morthwyl
- ff. cylllell trydanwr
- g. torrell ochr
- ng. offeryn crimpio.

---

## Cwmpas

### Offer a chyfarpar

Gefeiliau, tyrnsgriwiau (pen croes, pen rych, terfynell, trorym), stripiwr gwifrau, mesurydd Ohm gwrthiant isel, mesurydd gwrthiant ynysu, tâp mesur, lefel wirod, morthwyl, torrell ochr, cylllell trydanwr, offeryn crimpio.

### Dulliau

Graddnodiad, hogi driliau ac offer, iro, glanhau.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. adnabod mathau o ddefnyddiau trydanol, cydrannau, gosodiadau a dulliau terfynu.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod y **defnyddiau a'r cydrannau** canlynol:
  - a. cebl a fflecs
  - b. adnabyddiaeth dargludydd (llewys)
  - c. allfeydd soced
  - ch. platiau swits golau
  - d. uned defnyddwyr
  - dd. prif swits
  - e. prif derfynell daear
  - f. rhosyn nenfwd a dalwyr lamp
  - ff. top plwg 13 amp 3 phin
  - g. clampiau daear (BS951)
- 3.2 nodi'r prif wahaniaeth rhwng torwyr cylched a ffiwsys
- 3.3 nodi **dulliau gosod**
- 3.4 adnabod gwahanol **ddulliau terfynu**.

---

## Cwmpas

### Defnyddiau a chydrannau Cebl a fflecs

PVC/PVC/CPC (gefell gwastad a daear), ceblau ynysu PVC sengl, fflecsiau 2 a 3 chraidd.

### Allfeydd soced

Sengl, gefell, â swits/heb swits, arwyneb, blychau cyfwyneb a blychau leinin sych.

### Platiau swits golau

Un-ffordd, dwy-ffordd.

### Daliwr lamp

Bidog, sgrïw Edison.

### **Dulliau gosod**

Clipiau, sgrïwiau pren, sgrïwiau to, sgrïwiau pen crwn, gosodiadau plastfwrdd, plygiau wal, boltau wal.

### **Dulliau terfynu**

Terfyniad sgrïw, terfyniad sodr, terfyniad crimp, terfyniad disodli ynysiad, terfyniad gwth-ffitio.

---

### **Canlyniad dysgu**

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu cynnal gwifro a therfyniadau.

### **Meini prawf asesu**

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 cynhyrchu **diagramau cylched**

4.2 cynhyrchu **diagramau gwifro**

4.3 gosod yn gywir yr ategolion a'r gwifro trydanol canlynol yn ôl manyleb:

a. top plwg 13 amp

b. cylched oleuo un-ffordd

c. cylched reiddiol 20A

4.4 archwilio'n ddiogel a phrofi cylched wifrau orffenedig o ran parhad a gwrthiant ynysu

4.5 gadael yr ardal waith mewn **cyflwr diogel** ar ôl cwblhau'r gwaith.

---

### **Cwmpas**

#### **Diagramau cylched**

Cylchedau goleuo un-ffordd, dwy-ffordd

#### **Diagramau gwifro**

Cylchedau goleuo un-ffordd, dwy-ffordd, cylched soced reiddiol (1363).

#### **Cyflwr diogel**

Mae'r ardal wedi'i gadael yn lân ac yn daclus, dychwelyd offer a chyfarpar, dychwelyd defnyddiau dros ben, gwaredu unrhyw ddefnyddiau gwastraff.



# **Uned 105 Terfyniadau a gwifro gosodiadau trydanol**

Gwybodaeth gefnogol

## **Arweiniad**

### **Canlyniad dysgu 4 AC4.3**

Cyn asesu, gallai canolfannau ddarparu ystod o weithgareddau hyfforddi/tasgau ymarfer i ddysgwyr a allai gynnwys y canlynol:

- tasgau ymsefydlu
- daliwr lamp crog
- rhosyn nenfwd
- uned defnyddwyr fach
- bondio.

# Uned 108      Draenio Uwch Daear

<b>RHAU:</b>	A/505/1726
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	3
<b>ODDA:</b>	28
<b>Nod:</b>	Bydd yr uned hon yn rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar ddysgwyr i wneud gweithgareddau plymio sylfaenol ar beipiau gwastraff plastig a chafnau dŵr glaw.

**Math asesiad**    Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. adnabod offer llaw sy'n cael eu defnyddio wrth weithio gyda pheipiau gwastraff a chafnau dŵr glaw.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod **offer llaw** cyffredin a'u defnydd
- 1.2 nodi **gofynion diogelwch** wrth ddefnyddio offer llaw plymio cyffredin
- 1.3 nodi pwysigrwydd gofynion cynnal ar gyfer offer llaw plymio cyffredin.

---

## Cwmpas

### Offer llaw

Llif aml-bwrpas llinyn plwm, llinyn cortyn, offeryn dadarwhau, ffeil, tyrnsgriw.

### Gofynion diogelwch

Defnydd cywir o offer, offer wedi'u cadw mewn cyflwr da, PPE priodol.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod sut i uno a gosod cafnau dŵr glaw.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod **ffitiadau** plymio cyffredin sy'n cael eu defnyddio ar gafnau plastig dŵr glaw a pheipen ddŵr yn y diwydiant plymio domestig
- 2.2 adnabod gwahanol **glipiau** sy'n cael eu defnyddio mewn gosodiadau cafnau dŵr glaw
- 2.3 nodi bylchau clipiau cysylltiedig â chafnau dŵr glaw
- 2.4 nodi pam mae hi'n bwysig gadael bwlch chwyddo ar gafnau plastig dŵr glaw

2.5 nodi'r cwmpas graddiant angenrheidiol wrth osod cafnau plastig dŵr glaw.

---

## Cwmpas

### Ffitiadau

Braced uno, allfa redeg, pen stop allanol, pen stop mewnol, cysylltydd peipen ddŵr, plygiad ongl, esgid.

### Clipiau

Clipiau dŵr glaw, bracedi cynnal astell cafnau.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod sut i uno a gosod peipiau gwastraff.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod **ffitiadau** plymio cyffredin sy'n cael eu defnyddio ar beipiau gwastraff yn y diwydiant plymio domestig
  - 3.2 rhestru gwahanol **ddulliau** o uno peipiau gwastraff
  - 3.3 nodi **meintiau** nodweddiadol peipiau gwastraff sy'n cael eu defnyddio yn y diwydiant plymio domestig
  - 3.4 adnabod gwahanol **glipiau** sy'n cael eu defnyddio mewn gosodiadau peipiau wastraff
  - 3.5 nodi bylchau clipiau sy'n gysylltiedig â pheipiau gwastraff.
- 

## Cwmpas

### Ffitiadau

Gwth-ffitio gwastraff, cywasgu, asiad toddydd (penelinau, Tau, cyplyddion, lleihawyr), strap ar foglyn, ffitiadau plwg.

### Dulliau

Asiad toddydd, cywasgu, gwth-ffitio.

### Meintiau

40mm, 32mm, 110mm.

### Clipiau

clip peipen wastraff 40mm, clip peipen wastraff 32mm, clip peipen wastraff 110.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu gweithredu cymhwysiad plymio sylfaenol ar gafnau dŵr glaw.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 defnyddio'r offer diogelu personol cywir wrth weithio gyda chafnau dŵr glaw.
  - 4.2 rhestru cydrannau, ffitiadau a pheipiau sydd eu hangen ar gyfer eu defnyddio ar gafnau dŵr glaw
  - 4.3 defnyddio offer llaw yn ddiogel
  - 4.4 mesur yn gywir a chofnodi'r anghenion
-

- 4.5 **paratoi** cafnau a ffitiadau peipiau dŵr glaw i'w huno
  - 4.6 uno cafnau plastig dŵr glaw a pheipiau dŵr gan ddefnyddio'r gweithdrefnau cywir
  - 4.7 profi'r gosodiad cafnau gorffenedig yn ddiogel
  - 4.8 gadael yr ardal weithio mewn **cyflwr diogel**.
- 

## Cwmpas

### Paratoi

Mesur, torri, dadarwhau peipen, adeiladu,

### Cyflwr diogel

Mae'r ardal wedi'i gadael yn lân ac yn daclus, dychwelyd offer a chyfarpar, dychwelyd defnyddiau dros ben, gwaredu/ailgyrchu unrhyw ddefnyddiau gwastraff.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu cynnal gweithgaredd plymio sylfaenol ar beipiau plastig gwastraff.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 defnyddio'r offer diogelu personol cywir wrth weithio gyda pheipiau plastig gwastraff.
  - 5.2 rhestru cydrannau, ffitiadau a pheipiau sydd eu hangen ar gyfer eu defnyddio ar beipiau plastig gwastraff
  - 5.3 defnyddio offer llaw yn ddiogel
  - 5.4 mesur yn gywir a chofnodi'r anghenion
  - 5.5 **paratoi'r** beipen wastraff a ffitiadau i'w huno
  - 5.6 uno peipiau plastig gwastraff gan ddefnyddio'r weithdrefn gywir
  - 5.7 profi'r peipiau gwastraff yn ddiogel gan ddefnyddio prawf aer
  - 5.8 gadael yr ardal weithio mewn **cyflwr diogel**.
- 

## Cwmpas

### Paratoi

Mesur, torri, dadarwhau peipen, adeiladu,

### Cyflwr diogel

Mae'r ardal wedi'i gadael yn lân ac yn daclus, dychwelyd offer a chyfarpar, dychwelyd ddefnyddiau dros ben, gwaredu/ailgyrchu unrhyw ddefnyddiau gwastraff.

---

# Uned 108 Draenio Uwch Daear

Gwybodaeth gefnogol

## Arweiniad

### Canlyniad Dysgu 4 AC4.5 a Chanlyniad Dysgu 5 AC5.4

Bydd dysgwyr yn gweithio o gynllun o naill ai ffrâm neu osodiad a bydd disgwyl iddynt fesur y beipen neu'r cafnau (neu beth bynnag y maent yn mynd i'w dorri) ac yna gofnodi hyd gofynnol y defnydd ar gyfer y gosodiad neu'r fframwaith cyfan. Bydd rhai mesuriadau'n cael eu dangos a bydd angen i'r ymgeisydd wneud cyfrifiadau bach i gyfrifo maint y beipen sydd ei hangen ar gyfer rhai rhannau o'r ffrâm/gosodiad.

# Uned 109 Peipiau

<b>RHAU:</b>	F/505/1727
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	5
<b>ODDA:</b>	47
<b>Nod:</b>	Bydd yr uned hon yn rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar ddysgwyr i wneud gweithgareddau plymio sylfaenol ar bibell gopr.

**Math asesiad** Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. Gwybod gofynion iechyd a diogelwch ar gyfer gweithio gydag offer cynhyrchu gwres

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod offer diogelu personol addas ar gyfer adeiladu peipiau copr sylfaenol
- 1.2 nodi nwyon sy'n cael eu defnyddio i gynhyrchu cyfarpar gwres
- 1.3 nodi sut dylid **cludo a storio** nwyon potel ac offer nwyon yn ddiogel
- 1.4 rhestru'r weithdrefn ar gyfer cydosod offer cynhyrchu gwres yn ddiogel
- 1.5 nodi'r broses ar gyfer cynnal archwiliadau gweledol o offer cynhyrchu gwres cyn eu defnyddio.

---

## Cwmpas

### Cludo a storio

I fyny, y tu allan, wedi awyru'n dda, yn gadarn.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. adnabod offer llaw sy'n cael eu defnyddio wrth weithio gyda pheipiau copr.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod **offer llaw** plymio cyffredin a'u defnydd
- 2.2 nodi pwysigrwydd gofynion cynnal a chadw ar gyfer offer llaw plymio cyffredin
- 2.3 nodi **gofynion diogelwch** wrth ddefnyddio offer llaw plymio cyffredin

---

## Cwmpas

### Offer llaw

Torrwr peipen, plygwr siswrn, haclif fach, chwythlamp, sbaner addasadwy.

### Gofynion diogelwch

Defnydd cywir o offer, offer wedi'u cadw mewn cyflwr da, PPE priodol.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod sut i uno peipiau copr.

### Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod **ffitiadau** plymio cyffredin sy'n cael eu defnyddio ar beipiau copr yn y diwydiant plymio domestig
  - 3.2 adnabod gwahanol **glipiâu** sy'n cael eu defnyddio mewn gosodiadau peipiau copr
  - 3.3 nodi bylchau **clipiau** sy'n gysylltiedig â pheipiau copr
  - 3.4 rhestru gwahanol **ddulliau** o uno peipiau copr
  - 3.5 nodi **meintiau** nodweddiadol peipiau copr sy'n cael eu defnyddio yn y diwydiant plymio domestig.
- 

## Cwmpas

### Ffitiadau

Penelinau, Tau, cyplyddion, lleihawyr, cysylltwyr tap, cylch sodr, porthiant pen.

### Clipiau

Clipio plastig gwthio ymlaen, clipiau bwrdd ysgol pres, clipiau plastig, clipiau hoelion.

### Dulliau

Sodr, cywasgu, gwth-ffitio.

### Meintiau

15mm, 22mm.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu mesur a phlygu peipiau plymio copr.

### Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 dewis cyfarpar ar gyfer mesur a phlygu peipiau copr
  - 4.2 mesur copr peipiau
  - 4.3 plygu copr peipiau i wahanol **onglau**.
- 

## Cwmpas

### Onglau

plygiad 90 gradd, plygiad 45 gradd, ongl.

---

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu cynnal gweithgaredd plymio sylfaenol ar beipiau copr.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 defnyddio offer diogelu personol cywir
- 5.2 rhestru cydrannau, ffitiadau a pheipiau sydd eu hangen ar gyfer eu defnyddio ar beipiau copr
- 5.3 defnyddio offer llaw yn ddiogel
- 5.4 mesur yn gywir a chofnodi'r anghenion
- 5.5 **paratoi** peipiau copr a ffitiadau i'w huno
- 5.6 uno peipiau gan ddefnyddio technegau capilari a chywasgu
- 5.7 cynnal profion pwysedd yn ddiogel ar beipiau copr
- 5.8 gadael yr ardal weithio mewn **cyflwr diogel**.

---

## Cwmpas

### Paratoi

Dadarwahau peipen.

### Cyflwr diogel

Mae'r ardal wedi'i gadael yn lân ac yn daclus, dychwelyd offer a chyfarpar, dychwelyd ddefnyddiau dros ben, gwaredu/ailgylchu unrhyw ddefnyddiau gwastraff.



# **Uned 109 Peipiau copr**

Gwybodaeth gefnogol

## **Arweiniad**

### **Canlyniad Dysgu 4 AC4.2 a Chanlyniad Dysgu 5 AC5.4**

Bydd dysgwyr yn gweithio o gynllun o naill ai ffrâm neu osodiad a bydd disgwyl iddynt fesur y beipen neu'r cafnau (neu beth bynnag y maent yn mynd i'w dorri) ac yna gofnodi hyd gofynnol y defnydd ar gyfer y gosodiad neu'r fframwaith cyfan. Bydd rhai mesuriadau'n cael eu dangos a bydd angen i'r ymgeisydd wneud cyfrifiadau bach i gyfrifo maint y beipen sydd ei hangen ar gyfer rhai rhannau o'r ffrâm/gosodiad.

# Uned 110 Peipiau Pwysedd Plastig

<b>RHAU:</b>	J/505/1728
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	2
<b>ODDA:</b>	20
<b>Nod:</b>	Bydd yr uned hon yn rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar ddysgwyr i wneud gweithgareddau plymio sylfaenol ar beipen bwysedd blastig.

**Math asesiad** Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. adnabod offer llaw sy'n cael eu defnyddio wrth weithio gyda pheipen bwysedd blastig.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod **offer llaw** plymio cyffredin a'u defnydd
- 1.2 nodi'r **gofynion diogelwch** wrth ddefnyddio **offer llaw** plymio cyffredin
- 1.3 nodi pwysigrwydd gofynion cynnal a chadw ar gyfer **offer llaw** plymio cyffredin.

---

## Cwmpas

### Offer llaw (AC1.1, 1.1, 1.3)

Torrwr peipen bwysedd blastig/ tafellwr peipen, sbaner addasadwy.

### Gofynion diogelwch

Defnydd cywir o offer, offer wedi'u cadw mewn cyflwr da, PPE priodol.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod sut i uno a gosod peipiau pwysedd plastig.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod **ffitiadau** plymio cyffredin sy'n cael eu defnyddio ar beipiau pwysedd plastig yn y diwydiant plymio domestig
- 2.2 rhestru gwahanol **ddulliau** o uno peipiau plastig
- 2.3 nodi **meintiau** nodweddiadol peipiau pwysedd plastig sy'n cael eu defnyddio yn y diwydiant plymio domestig
- 2.4 adnabod gwahanol **glipiau** sy'n cael eu defnyddio ar gyfer gosodiadau peipiau pwysedd

2.5 nodi bylchau clipiau sy'n gysylltiedig â pheipiau pwysedd plastig.

---

## Cwmpas

### Ffitiadau

Penelinau, Tau, cyplyddion, lleihawyr, cysylltwyr tap cywasgu math A.

### Dulliau

Cywasgu, gwth-ffitio.

### Meintiau

15mm, 22mm.

### Clipiau

Clipiau plastig gwthio ymlaen, clipiau plastig, clipiau hoelion

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gallu cynnal gweithgareddau plymio sylfaenol ar beipiau pwysedd plastig.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 defnyddio offer diogelu personol cywir
  - 3.2 rhestru cydrannau, ffitiadau a pheipiau sydd eu hangen ar y dasg
  - 3.3 defnyddio offer llaw yn ddiogel
  - 3.4 mesur yn gywir a chofnodi'r anghenion
  - 3.5 paratoi peipiau pwysedd plastig a ffitiadau i'w huno
  - 3.6 uno peipiau pwysedd plastig gan ddefnyddio technegau uno gwth-ffitio a chywasgu
  - 3.7 cynnal profion pwysedd yn ddiogel ar beipiau pwysedd plastig
  - 3.8 gadael yr ardal weithio mewn **cyflwr diogel**.
- 

## Cwmpas

### Cyflwr diogel

Mae'r ardal wedi'i gadael yn lân ac yn daclus, dychwelyd offer a chyfarpar, dychwelyd ddefnyddiau dros ben, gwaredu/ailgylchu unrhyw ddefnyddiau gwastraff.

# Uned 110 Peipiau Pwysedd Plastig

Gwybodaeth gefnogol

## Arweiniad

### Canlyniad dysgu 3

Bydd dysgwyr yn gweithio o gynllun o naill ai ffrâm neu osodiad a bydd disgwyl iddynt fesur y beipen neu'r cafnau (neu beth bynnag y maent yn mynd i'w dorri) ac yna gofnodi hyd gofynnol y defnydd ar gyfer y gosodiad neu'r fframwaith cyfan. Bydd rhai mesuriadau'n cael eu dangos a bydd angen i'r ymgeisydd wneud cyfrifiadau bach i gyfrifo maint y beipen sydd ei hangen ar gyfer rhai rhannau o'r ffrâm/gosodiad.

# Uned 112 Gosod, Trwsio a Chynnal Systemau Plymio

<b>RHAU:</b>	Y/505/1734
<b>Lefel:</b>	1
<b>Gwerth credyd:</b>	3
<b>ODDA:</b>	26
<b>Nod:</b>	Mae'r uned hon yn darparu dysgu ar gyfer ystod o fesurau trwsio a chynnal a chadw sylfaenol yn y diwydiant plymio. Mae'r uned yn cwmpasu: <ul style="list-style-type: none"><li>• cynnal a chadw tapiau, falfiau, a falfiau fflôt mewn anheddau domestig.</li><li>• cynnal a chadw falfiau fflôt</li><li>• gwybodaeth sylfaenol o wasanaethau poeth ac oer.</li></ul>
<b>Math asesiad</b>	Aseiniad

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

1. gwybod tarddiad, ffynonellau a dosbarthiad dŵr.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 nodi beth yw ystyr tarddiad dŵr
- 1.2 nodi gwahanol **ffynonellau dŵr**
- 1.3 amlinellu'r **broses** ar gyfer cyflenwi dŵr i anheddau domestig.

---

## Cwmpas

### Ffynonellau dŵr

Afon, ffrwd, arwyneb ucheldir, ffynnon ddofn, ffynnon fas.

### Proses

Storfa cronfa ddŵr, triniaeth, gwaddodi, sterileiddio, hidlad, dosbarthu.

---

## Canlyniad dysgu:

Bydd y dysgwr yn:

2. deall gweithrediad systemau dŵr oer a phoeth sylfaenol mewn anheddau domestig.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 disgrifio gweithrediad sylfaenol **system dŵr oer**
- 2.2 disgrifio gweithrediad sylfaenol **system dŵr poeth**.

---

## Cwmpas

### System dŵr oer

O'r falf stopio y tu mewn i'r annedd i'r porthiant i'r holl offer llawr daear codi i'r llawr cyntaf a phorthi'r holl offer llawr cyntaf gan godi i ofod y to i borthi seston storio gyda dewis i borthi bwyler combi.

### System dŵr poeth

O'r silindr dŵr poeth i borthi'r holl offer llawr cyntaf disgyn i'r llawr daear i borthi'r holl offer llawr daear o fwyler combi i'r holl offer

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gallu cau i ffwrdd yr holl offer a chyfarpar ar gyfer cynnal a chadw a thrwsio.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 nodi **egwyddor weithio** falfiau

3.2 lleoli a throï i ffwrdd **falfiau'r prif gyflenwadau dŵr oer** i gau'r teclynnau a'r cyfarpar ar gyfer cynnal a chadw a thrwsio

3.3 lleoli a throï i ffwrdd **falfiau dŵr poeth** i gau teclynnau ac offer ar gyfer cynnal a chadw a thrwsio.

---

## Cwmpas

### Egwyddor weithio

Pwysedd isel, pwysedd uchel, ynysu offer.

### Falfiau dŵr oer

Falf stopio allanol, falf stopio mewnol, falfiau gwasanaeth, falf ddraenio.

### Falfiau dŵr poeth

Falf gât, falf gwasanaeth offer, falf ddraenio.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu gweithredu cynnal a chadw a thrwsio sylfaenol ar dapiau a falfiau.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 adnabod ystod o **dapiau ac offer** mewn defnydd cyffredin

4.2 **cynnal a chadw** tapiau a falfiau.

---

## Cwmpas

### Tapiau ac offer

Tapiau piler ar gyfer basnau/bidets (Cynffonnau 15mm diamedr a baths (Cynffonnau diamedr 22mm), tapiau piler gwddf uchel ar gyfer sincipiau cegin bi-flow, tapiau llif cymysg ar gyfer baths, basnau, sincipiau cegin

---

Tapiau bib ar gyfer sinciau glanhawyr a sinciau Belfast.

### Trwsio a chynnal

Rhoi wasier newydd ar dap piler/falc stopio, ailbacio gland pacio i falf stopio/tap, ailiro gwerthyd (sbindl) gyda saim silicon, gwirio cylch rwber "O" ar ben tap, rhoi disg ceramig newydd, rhoi gât newydd mewn falf gât, rhoi wasier newydd mewn falf draenio.

---

### Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu gweithredu cynnal a chadw a thrwsio sylfaenol ar falfiau fflôt

### Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

5.1 adnabod gwahanol **falfiau** sy'n cael eu gweithredu gan fflôt a'u **lleoliad**

5.2 **trwsio** a chynnal falfiau a weithredir gan fflôt.

---

### Cwmpas

#### Falfiau

FOV patrwm Portsmouth, FOV patrwm diaffram (pres), FOV patrwm diaffram (plastig) FOV cydbwysedd patrwm diaffram

#### Lleoliadau

Seston tŷ bach, seston storio.

#### Trwsio

Adnewyddu'r holl FOV uchod, adnewyddu wasier yr holl FOV uchod, adnewyddu fflôt yr holl FOV uchod.

---

### Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. gwybod sut i adnabod a chywiro beiau sŵn mewn systemau dŵr oer.

### Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

6.1 adnabod gwahanol **feiau sŵn** a'u **hachosion**

6.2 disgrifio **dulliau** o gywiro beiau sŵn.

---

### Cwmpas

#### Beiau sŵn ac achosion

Sŵn hymian/gwichian wrth agor tap - wedi'i achosi gan wasier tap hollt neu wedi'i dreulio.

hymian uchel mewn peipiau. - Wedi'i achosi gan wasier hollt neu wedi'i dreulio mewn FOV

bangio uchel / gwyllt o fewn y system - Wedi'i achosi gan beipiau rhydd neu wedi'u cynnal yn anghywir.

#### Dulliau

Sŵn hymian /gwichian wrth agor tap: - adnewyddu wasier tap.

hymian uchel mewn peipiau: - adnewyddu wasier FOV

bangio uchel / gwyllt o fewn y system - canfod peipiau rhydd a'u hailosod.

---

## Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

7. deall gwahanol gategorïau cynnal a chadw.

## Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

7.1 disgrifio cynnal a chadw ataliol **wedi'i gynllunio**

7.2 disgrifio cynnal a chadw **heb ei gynllunio**

7.3 nodi **pwysigrwydd gwneud y cynnal yn gyflym ac yn effeithlon.**

---

## Cwmpas

### Wedi'i gynllunio

Fel arfer ar osodiadau mwy, mae'n sicrhau bod cyfarpar ac offer yn cael eu gwirio'n gyson i gael perfformiad optimwm. Mae'n cynnwys gwirio: Falfiau a weithredir gan fflôt, tapiau cyfarpar, falfiau atal, falfiau gât, falfiau ynysu.

### Heb ei gynllunio

Fel arfer yn cael ei ddsbarthu fel torri i lawr, trwsïadau ac argyfyngau. Mae'n cynnwys: Peipiau wedi byrstio, gorlif yn rhedeg, tapiau'n diferu, blocio.

### Pwysigrwydd cynnal a chadw cyflym ac effeithlon

Cost i'r amgylchedd mewn gwastraff dŵr, niwed i'r amgylchedd wrth lygru dŵr, cost i berchenogion oherwydd difrod posibl i eiddo, cost i berchenogion oherwydd difrod posibl i eiddo arall e.e. fflatiau/anheddau, anghyfleuster peidio â chael gwasanaethau, e.e. dŵr, trydan, gwres.



# Atodiad 1      Cysylltiadau â chymwysterau eraill

## Cysylltiadau â chymwysterau eraill

Mae canolfannau'n gyfrifol am wirio gofynion gwahanol yr holl gymwysterau y maent yn eu darparu a sicrhau bod ymgeiswyr yn bodloni gofynion pob uned/cymhwyster.

Mae gan y cymhwyster hwn gysylltiadau â'r canlynol:

- Lefel 1 Diploma mewn Astudiaethau Plymio
- Lefel 1 Lefel Diploma mewn Gosodiadau Trydanol

## Atodiad 2 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol

Mae'r dogfennau canlynol yn cynnwys gwybodaeth hanfodol ar gyfer canolfannau sy'n darparu cymwysterau City & Guilds. Dylid cyfeirio atynt ar y cyd â'r llawlyfr hwn. I lawrlwytho'r dogfennau ac i ddod o hyd i ddogfennau defnyddiol eraill, ewch i **hafan Canolfannau a Darparwyr Hyfforddiant** ar **[www.cityandguilds.com](http://www.cityandguilds.com)**.

**Llawlyfr Canolfannau - City & Guilds** Mae hwn yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y prosesau y mae'n rhaid eu dilyn a gofynion y mae'n rhaid eu bodloni er mwyn i ganolfan ennill statws 'canolfan gymeradwy', neu gynnig cymhwyster penodol, yn ogystal â diweddariadau ac enghreifftiau o arfer da ar gyfer materion asesu a pholisi City & Guilds. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys adrannau ar:

- Y broses cymeradwyo canolfannau a chymwysterau
- Rolau asesu, sicrhau ansawdd mewnol ac arholiadau yn y ganolfan
- Cofrestru ac ardystio ymgeiswyr
- Diffyg cydymffurfio
- Cwynion ac apeliadau
- Cyfle cyfartal
- Diogelu data
- Systemau rheoli
- Cadw cofnodion
- Asesu
- Sicrhau ansawdd mewnol
- Sicrhau ansawdd allanol.

Mae Mynediad at Asesu a Chymwysterau yn rhoi manylion llawn am y trefniadau y gellir eu gwneud i hwyluso mynediad at asesiadau a chymwysterau ar gyfer ymgeiswyr sy'n gymwys i gael addasiadau mewn asesiad.

Mae **adran hafan y ganolfan** ar wefan City & Guilds hefyd yn cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol am bethau fel:

- **Walled Garden:** sut i gofrestru ac ardystio ymgeiswyr ar-lein
- **Digwyddiadau:** dyddiadau a gwybodaeth am ddigwyddiadau diweddaraf y Ganolfan
- **Asesu** ar-lein: sut i gofrestru ar gyfer e-asesiadau.

Mae Arweiniad i Ganolfannau - Cyflwyno Cymwysterau Rhyngwladol yn rhoi gwybodaeth fanwl am y prosesau y mae'n rhaid eu dilyn a'r gofynion y mae'n rhaid eu bodloni er mwyn i ganolfan ennill statws 'canolfan gymeradwy', neu gynnig cymhwyster penodol. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys adrannau ar:

- Proses gymeradwyo'r cymwysterau a'r ganolfan a ffurflenni
- Rolau asesu, gwirio ac arholi yn y ganolfan
- Cofrestru ac ardystio ymgeiswyr
- Diffyg cydymffurfio
- Cwynion ac apeliadau
- Cyfle cyfartal
- Diogelu data
- Cwestiynau cyffredin.

## **Dolenni at y ddogfen hon o dudalennau gwe**

Rydym yn gyson yn diweddarau enwau dogfennau ar ein gwefan, felly er mwyn atal dolenni toredig rydym yn argymhell eich bod yn cysylltu â'n tudalen we y mae'r ddogfen wedi'i lletya arni, yn hytrach na chreu dolen at y ddogfen ei hun.

## Cysylltiadau defnyddiol

### Dysgwyr y DU

Gwybodaeth gyffredinol am gymwysterau

E-bost:

[learnersupport@cityandguilds.com](mailto:learnersupport@cityandguilds.com)

### Dysgwyr rhyngwladol

Gwybodaeth gyffredinol am gymwysterau

E-bost: [intcg@cityandguilds.com](mailto:intcg@cityandguilds.com)

### Canolfannau

Cofnodion arholiadau, Tystysgrifau, Cofrestriadau/ymrestru, Anfonebau, Deunyddiau arholiad coll neu hwyr, Adroddiadau cofrestr enwol, Canlyniadau

E-bost:

[centresupport@cityandguilds.com](mailto:centresupport@cityandguilds.com)

### Cymwysterau pwnc sengl

Cofnodion arholiadau, Canlyniadau, Ardystio, Deunyddiau arholiad coll neu hwyr, papurau arholiad anghywir, Cais am ffurflenni (BB, cofnodi canlyniadau), Newid dyddiad ac amser arholiad

E-bost:

[singlesubjects@cityandguilds.com](mailto:singlesubjects@cityandguilds.com)

### Dyfarniadau rhyngwladol

Canlyniadau, Ceisiadau, Cofrestriadau, Anfonebau, Deunyddiau arholiad coll neu hwyr, Adroddiadau cofrestr enwol

E-bost: [intops@cityandguilds.com](mailto:intops@cityandguilds.com)

### Walled Garden

Ail-gyhoeddi cyfrinair neu enw defnyddiwr, Problemau technegol, Ceisiadau, Canlyniadau, e-asesu, Llywio, Opsiwn Defnyddiwr/dewislen, Problemau

E-bost:

[walledgarden@cityandguilds.com](mailto:walledgarden@cityandguilds.com)

### Cyflogwyr

Atebion i gyflogwyr gan gynnwys Cydnabod Cyflogwyr: Cymeradwyo, Achredu a Marc Ansawdd, Ymgynghoriaeth, Mapio a Darparu Hyfforddiant Arbenigol

E-bost: [business@cityandguilds.com](mailto:business@cityandguilds.com)

Gwnaed pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y cyhoeddiad hwn yn wir ac yn gywir ar adeg mynd i'r wasg. Fodd bynnag, mae cynnyrch a gwasanaethau City & Guilds yn destun datblygiad a gwelliant parhaus a chedwir hawl i newid cynhyrchion a gwasanaethau o bryd i'w gilydd. Ni all City & Guilds dderbyn atebolrwydd am golled neu ddifrod sy'n deillio o ddefnyddio gwybodaeth yn y cyhoeddiad hwn.

Os oes gennych gŵyn, neu awgrymiadau ar gyfer gwella am unrhyw un o'r gwasanaethau rydyn ni'n eu darparu, ebostiwch: [feedbackandcomplaints@cityandguilds.com](mailto:feedbackandcomplaints@cityandguilds.com)

## Ynglŷn â City & Guilds

Fel prif sefydliad addysg alwedigaethol y DU, mae City & Guilds yn arwain y chwyldro talent drwy ysbrydoli pobl i ddatgloi eu potensial a datblygu eu sgiliau. Rydym yn cynnig mwy na 500 o gymwysterau ar draws 28 o ddiwydiannau drwy 8500 o ganolfannau ledled y byd ac yn dyfarnu tua dwy filiwn o dystysgrifau bob blwyddyn. Mae City & Guilds yn cael ei gydnabod a'i barchu gan gyflogwyr ar draws y byd fel arwydd o ansawdd a hyfforddiant eithriadol.

## Grŵp City & Guilds

Ein gweledigaeth yw byd lle mae gan bawb y sgiliau a'r cyfleoedd i lwyddo. Rydym yn cefnogi mwy na 4 miliwn o bobl bob blwyddyn i ddatblygu sgiliau sy'n eu helpu nhw i gael swydd, i ddatblygu ar y swydd honno ac i baratoi ar gyfer eu swydd nesaf. Fel elusen, rydym yn ymfalchïo bod popeth a wnawn yn canolbwyntio ar gyflawni'r pwrpas hwn. Boed hynny trwy gyflwyno rhaglenni dysgu yn y gwaith sy'n adeiladu hyfedredd, darparu llwybrau hyblyg sy'n cefnogi cyflogadwyedd gydol oes neu wrth i City & Guilds Foundation ariannu mentrau sy'n helpu i symud rhwystrau i weithio a dysgu.

## Hawlfraint

Mae cynnwys y ddogfen hon, oni nodir yn wahanol, yn hawlfraint © The City and Guilds of London Institute ac ni ellir ei chopïo, ei hatgynhyrchu na'i dosbarthu heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw. Fodd bynnag, gall canolfannau City & Guilds cymeradwy ac ymgeiswyr sy'n astudio ar gyfer cymwysterau City & Guilds lungopïo'r ddogfen hon yn rhad ac am ddim a/neu gynnwys fersiwn PDF ohoni ar fewnrwyd y ganolfan ar yr amodau canlynol:

- gall staff y ganolfan gopïo'r deunydd at ddibenion addysgu ymgeiswyr sy'n gweithio tuag at gymhwyster City & Guilds yn unig, neu at ddibenion gweinyddu mewnol
- gall ymgeiswyr gopïo'r deunydd at eu defnydd eu hunain yn unig wrth weithio tuag at gymhwyster City & Guilds

Mae'r Amodau Copïo Safonol (gweler gwefan City & Guilds) hefyd mewn grym.

Noder: Nid yw'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn hawlfraint © City & Guilds of London Institute. Gwiriwch yr amodau ar gyfer eu copïo gyda'r Cyngor Sgiliau Sector perthnasol. Cyhoeddwyd gan City & Guilds, elusen gofrestredig a sefydlwyd i hyrwyddo addysg a hyfforddiant

## Giltspur House

5-6 Giltspur Street

London EC1A 9DE

[www.cityandguilds.com](http://www.cityandguilds.com)